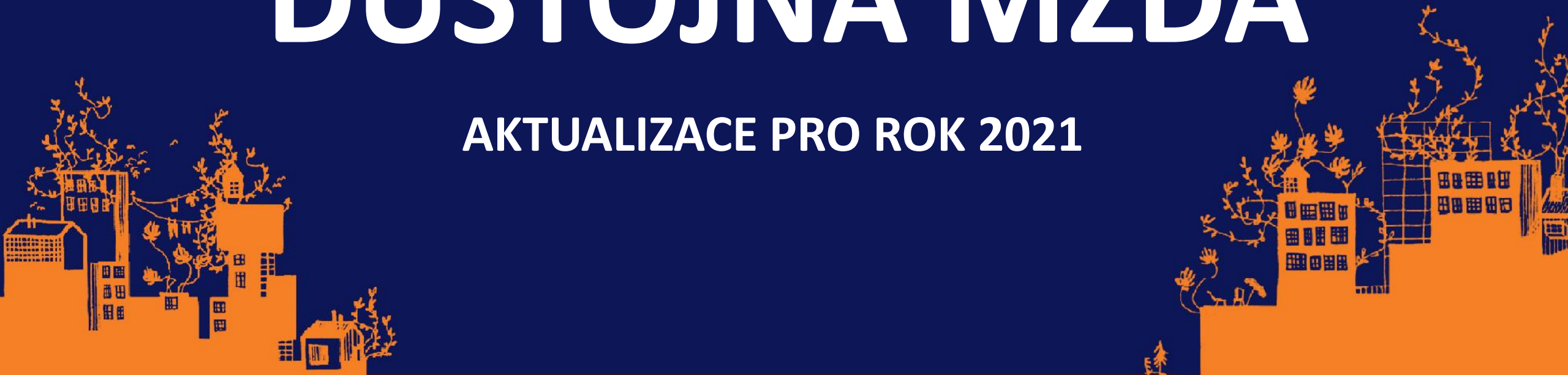

*Je normální jet jednou za rok na dovolenou? Zaplatit dětem kroužky?
Mělo by být možné si z každé výplaty něco odložit stranou?
A proč je to důležité i v kontextu pandemie, dvouciferné inflace a války na Ukrajině?*

MINIMÁLNÍ DŮSTOJNÁ MZDA

AKTUALIZACE PRO ROK 2021

MDM: Proč?

- o nízkých mzdách se sice v posledních letech mluví, chyběl ale nástroj problematiku **uchopit konkrétněji**
- existující nástroje na **zachycení pracující chudoby nestačí** (mzdový průměr/medián; minimální/zaručené mzdy; materiální deprivace/ohrožení příjmovou chudobou)
- existence pracující chudoby a s ní spojená ekonomická nejistota rozsáhlých vrstev společnosti má **dalekosáhlé důsledky jak na individuální úrovni** (zadlužování, zdraví, vzdělání, vztahy), tak na té **celospolečenské** (sociální systémy, nedůvěra v politické uspořádání)

MDM: Jak?

- obecně: opora v mezinárodních deklaracích a závazcích:

„Každý pracující má právo na spravedlivou a uspokojivou odměnu, která by zajišťovala jemu samému a jeho rodině živobytí odpovídající lidské důstojnosti“

čl. 23 (3) Všeobecná deklarace lidských práv

- konkrétně: inspirace u existujících zahraničních konceptů tzv. *living wage*

MDM: Jak?

- **Minimální důstojná mzda je odměna za práci za běžnou pracovní dobu, která pracujícím a jejich domácnostem poskytuje dostatek finančních prostředků k životu, který je většinou společnosti vnímaný jako určitý základní standard.**
- Musí umožnit pokrýt běžné výdaje na: stravu a bydlení, ošacení, dopravu, zdravotní péči, vzdělání a volný čas a zaplatit další důležité potřeby včetně úspor pro případ neočekávaných okolností.
- Má umožnit žít obyčejným, ale materiálně důstojným životem a cítit se plnohodnotným členem společnosti.

MDM: Kdo?

- za projektem stojí:
  - neformální Platforma pro Minimální důstojnou mzdu čítající na tři desítky expertů a expertek z různých oblastí
  - think-tanky SPOT – Centrum pro společenské otázky a Friedrich-Ebert-Stiftung, zastoupení v České republice a neziskové organizace NaZemi a Ekumenická akademie
- práce trvaly od roku 2016, poprvé byla MDM zveřejněna v roce 2019

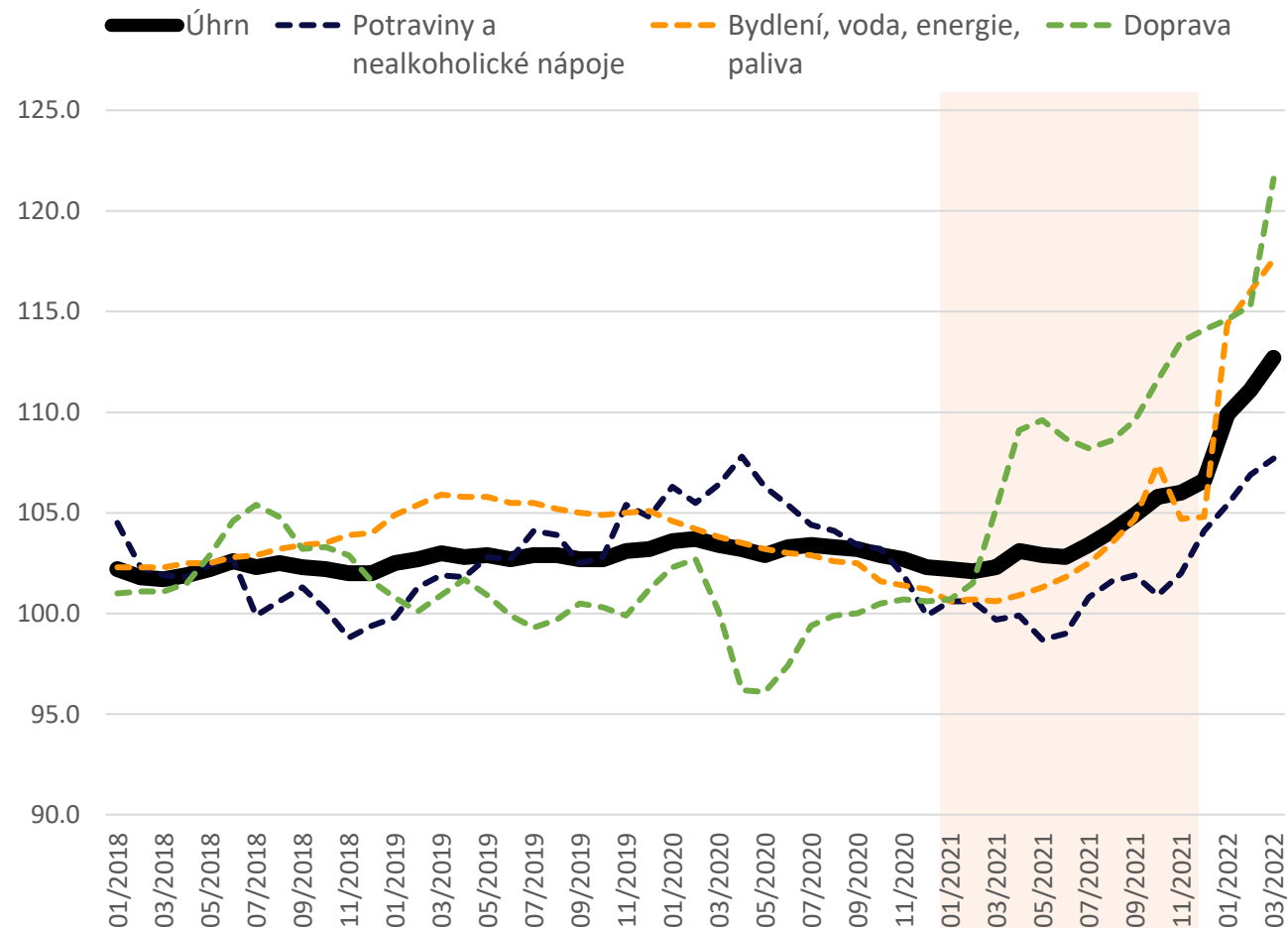
Metodologie

- MDM stojí na komplexní metodologii
  - Definice standardů pro jednotlivé položky
  - Dle vývoje cen či běžné spotřeby v daném roce
  - Roční aktualizace nákladů z dostupných zdrojů
  - Změna u stravování venku
- MDM je pohledem do zpětného zrcátka
  - Indikátor stavu zpětně
  - Doplněním musí být upozornění na budoucí (současná) rizika – energetická krize, problémy veřejných financí, růst nerovností
- MDM je vyjádřena jako hrubá mzda

Vysoká inflace až v závěru roku 2021

- **Dynamický růst až na konci roku, tj. projeví se až v MDM v roce 2022**
- Nejrychleji rostly položky alkoholické nápoje a doprava tempem **8 %**
- Během I.Q 2022 rostly ceny meziročně o **11 %**, přitom cena bydlení průměrně o **16 %**, dopravy o **17 %**.
- Letos se očekává inflace **12,3 %**.

Zrušení superhrubé mzdy

- K zaplacení nákladů na důstojný život stačí nižší hrubá mzda
- **Ale snížení daní nepomohlo tam, kde bylo třeba**
  - Pomoc směřovala střední a vyšší třídě
  - Nepomohlo se těm, kteří čelí nedůstojným příjmům (**13 %** „úspory“)
  - Pětině nejbohatších připadlo **36 %** celkové daňové úlevy, nejchudší pětině jen **4 %**.
  - Pětina nejhůře placených zaměstnanců "vydělalala" průměrně **500 Kč** měsíčně, pětina nejbohatších **4 000 Kč** měsíčně
- **Ale snížení daní za vysokou cenu**
  - Neudržitelný tlak na veřejné finance
  - Každoročně – **116 mld. Kč** ve státním rozpočtu (trvale)

Pandemie

- Jindy běžné výdaje **nebyly možné** kvůli lockdownům
- Některé výdaje si lidé odpustili z **bezpečnostních důvodů**
- Vzhledem k nejistotě/ztrátě příjmů/pracovnímu vytížení lidé **snížili spotřebu**
- Došlo tak krátkodobě ke změně **vnímání důstojnosti ve spotřebě**
- Jednalo se o **dočasný výkyv**
- **Nerovnoměrné dopady** podle sektorů a forem zaměstnání
  - Nepromítl se do statistiky mezd
  - Vliv přesčasů a odměn ve feminizovaných zaměstnáních

33 909 Kč
po započtení inflace I.Q 2022

31 146 Kč

36 717 Kč pro Prahu

39 974 Kč
po započtení inflace I.Q 2022

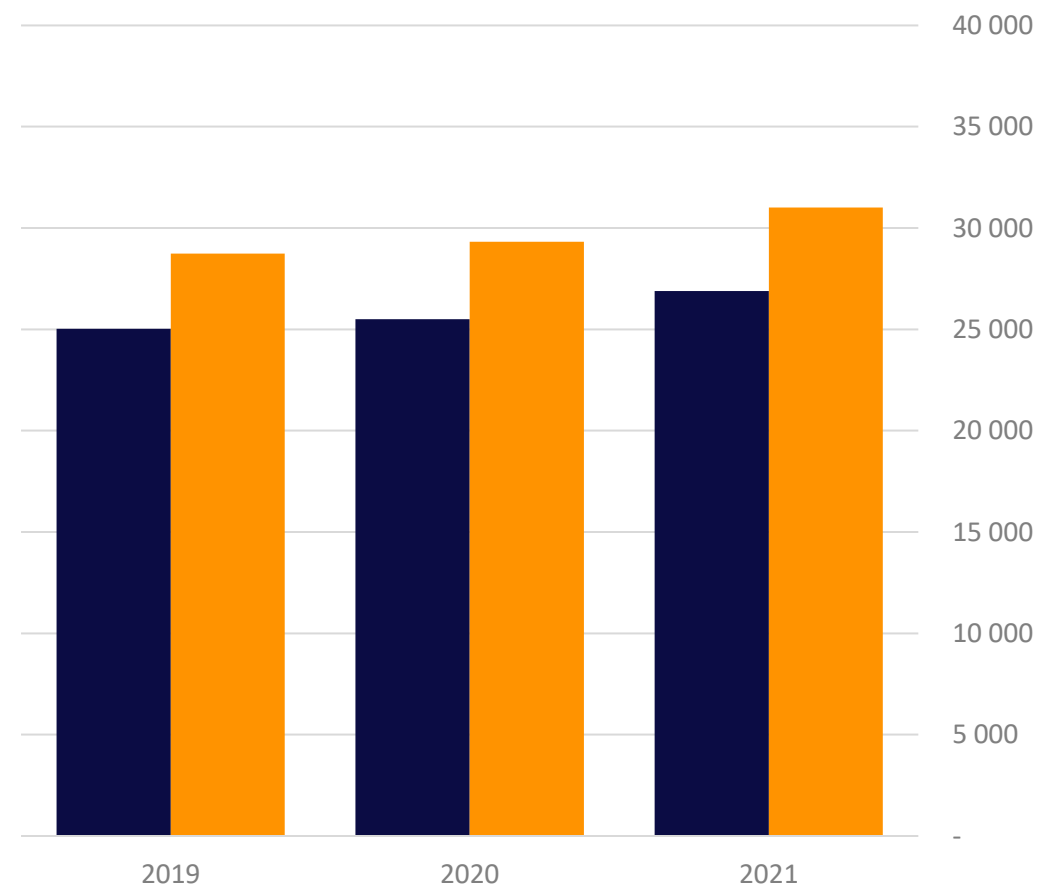

Dynamika – nutné náklady vzrostly

- Nutné (čisté) náklady vzrostly o **5,4 %**
- Kdyby spotřeba zůstala jako před pandemií v kategoriích dopravy, oblečení a osobní péče, náklady by vzrostly o **6,4 %**

- Hrubá mzda se snížila – snižováním daní se důstojných mezd ale dosáhnout nedá
- Snižování daní na úrovni MDM bylo vyšší, než u zaměstnanců pod MDM
- Bez změny daní by růst činil **6,3 %**
- Kvůli změně daní meziroční pokles o **3,1 %**
- Při započtení inflace za první čtvrtletí 2022 by byla MDM na [ ] pro ČR a [ ] pro Prahu.

Čisté náklady na pokrytí
důstojného života v ČR a v Praze

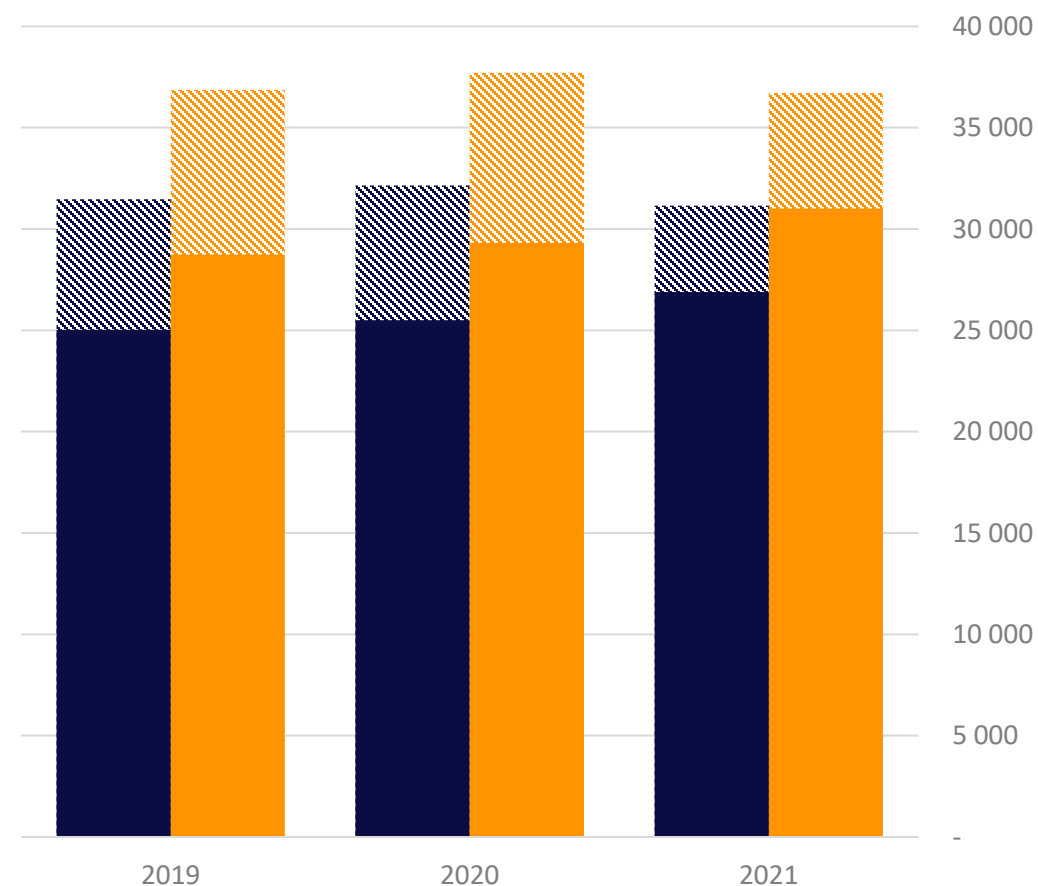
Dynamika – nutné náklady vzrostly

- Nutné (čisté) náklady vzrostly o **5,4 %**
- Kdyby spotřeba zůstala jako před pandemií v kategoriích dopravy, oblečení a osobní péče, náklady by vzrostly o **6,4 %**

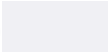

- Hrubá mzda se snížila – snižováním daní se důstojných mezd ale dosáhnout nedá
- Snížení daní na úrovni MDM bylo vyšší, než u zaměstnanců pod MDM
- Bez změny daní by růst činil **6,3 %**
- Kvůli změně daní meziroční pokles o **3,1 %**

- Při započtení inflace za první čtvrtletí 2022 by byla MDM na **33 909 Kč** pro ČR a **39 974 Kč** pro Prahu.

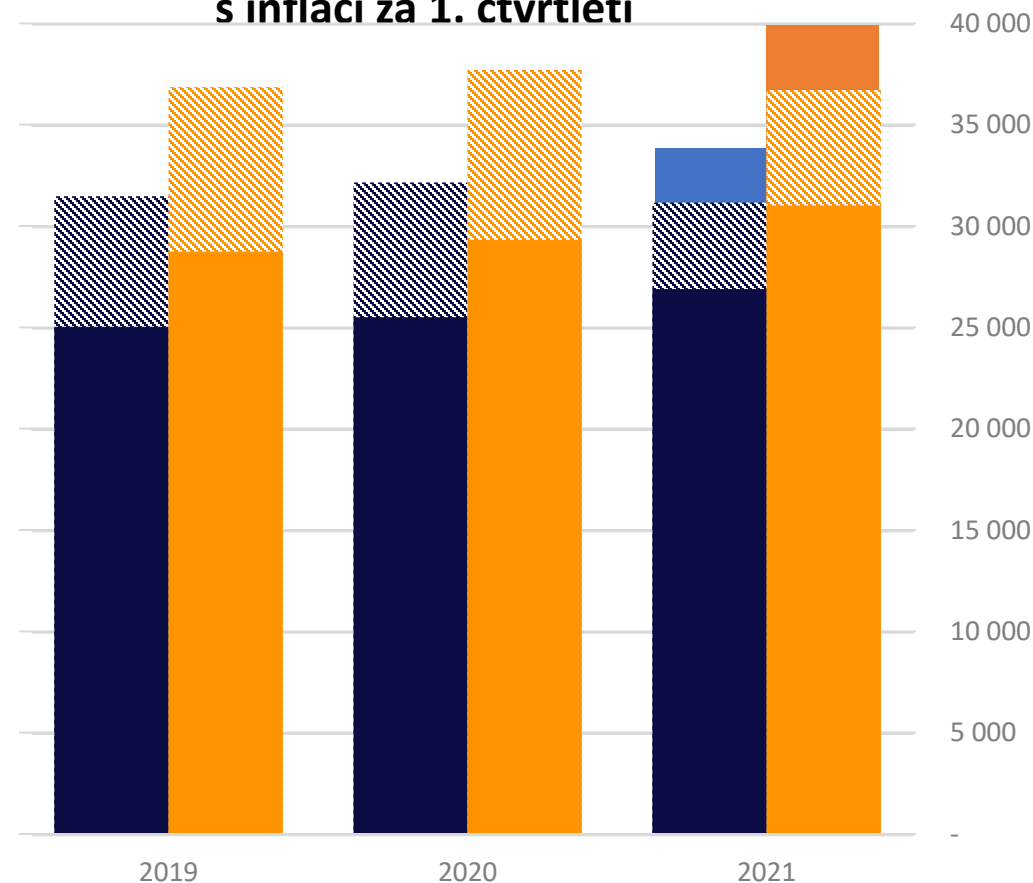
Hrubé náklady na pokrytí důstojného života v ČR a v Praze

Dynamika – nutné náklady vzrostly

- Nutné (čisté) náklady vzrostly o
- Kdyby spotřeba zůstala jako před pandemií v kategoriích dopravy, oblečení a osobní péče, náklady by vzrostly o
- Hrubá mzda se snížila – snižováním daní se důstojných mezd ale dosáhnout nedá
- Snižování daní na úrovni MDM bylo vyšší, než u zaměstnanců pod MDM
- Bez změny daní by růst činil **6,3 %**
- Kvůli změně daní meziroční pokles o **3,1 %**
- Při započtení inflace za první čtvrtletí 2022 by byla MDM na **33 909 Kč** pro ČR a **39 974 Kč** pro Prahu.

Hrubí náklady na pokrytí důstojného života v ČR a v Praze s inflací za 1. čtvrtletí

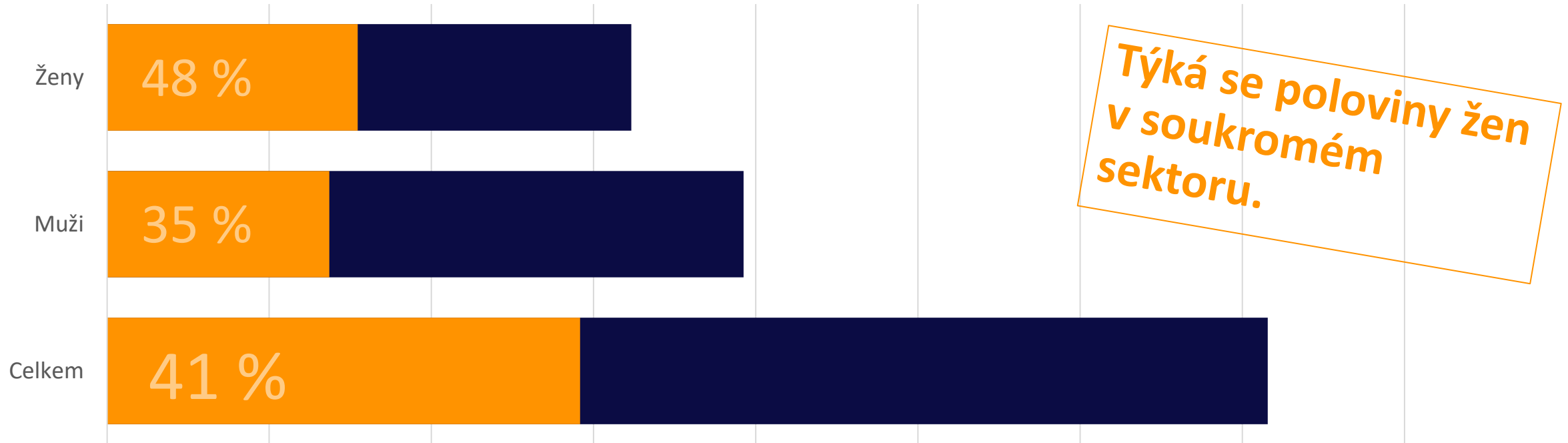

MINIMÁLNÍ DŮSTOJNÁ MZDA

jako indikátor ekonomické nejistoty

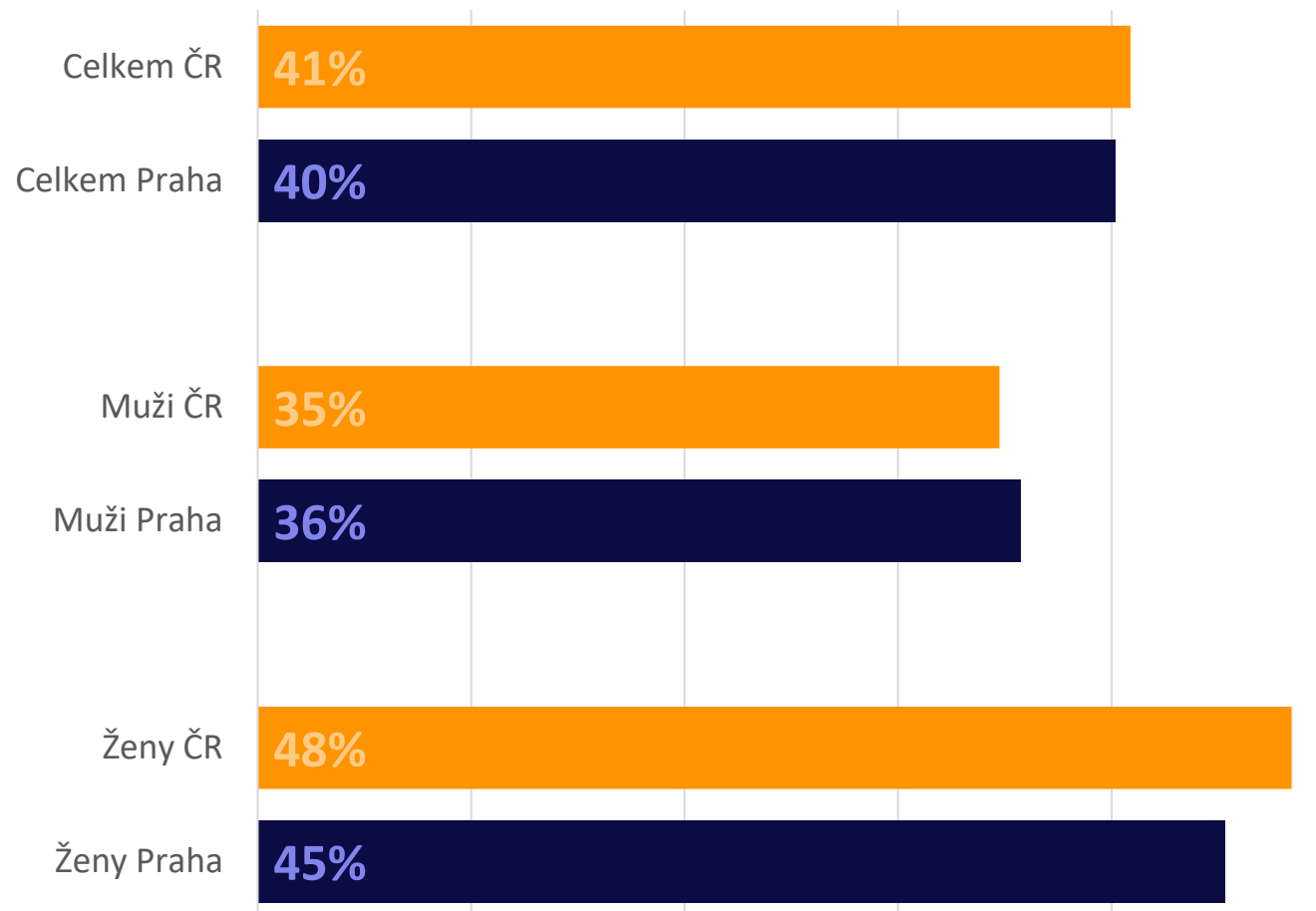

41 % úvazků nedosahuje MDM

- Celkový počet 3.6 mil. úvazků, z toho **1.5 mil. nedosahuje MDM**
- Jedná se o **přepočtené zaměstnance**, tj. 0.5 úvazek = 0.5 zaměstnance

V Praze je situace lepší než ve zbytku ČR

genderový rozdíl mezi
Prahou a zbytkem ČR

Ekonomická nejistota na Úřadech práce (sociálních službách a zdravotnictví)

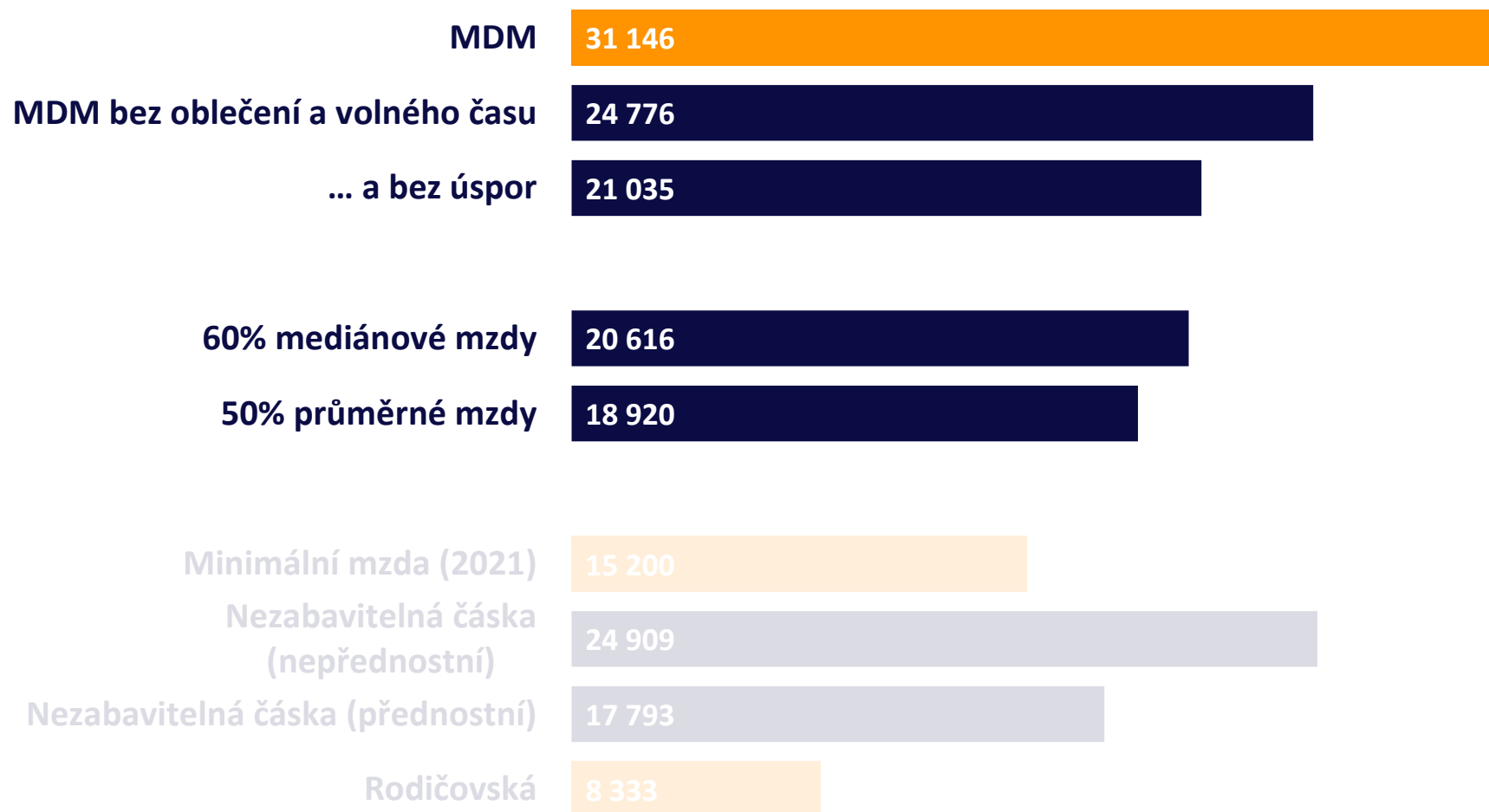
Platový stupeň	Praxe	Platová třída													
		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	do 1 roku	14 770	15 880	17 070	18 390	19 770	21 300	22 980	24 800	26 730	28 920	31 180	33 660	36 400	39 360
2	do 2 let	15 290	16 410	17 670	19 050	20 460	22 060	23 790	25 670	27 670	29 940	32 290	34 900	37 700	40 790
3	do 4 let	15 810	16 980	18 260	19 690	21 180	22 820	24 640	26 580	28 680	31 040	33 480	36 160	39 080	42 280
4	do 6 let	16 330	17 570	18 880	20 380	21 930	23 630	25 510	27 520	29 700	32 120	34 640	37 440	40 470	43 800
5	do 9 let	16 880	18 180	19 550	21 070	22 700	24 480	26 430	28 490	30 770	33 280	35 900	38 790	41 950	45 390
6	do 12 let	17 440	18 790	20 210	21 820	23 480	25 330	27 360	29 480	31 850	34 480	37 200	40 190	43 440	47 030
7	do 15 let	18 080	19 440	20 940	22 570	24 300	26 200	28 350	30 560	32 990	35 700	38 540	41 640	45 070	48 730
8	do 19 let	18 690	20 110	21 640	23 380	25 150	27 120	29 350	31 660	34 180	37 010	39 920	43 160	46 670	50 540
9	do 23 let	19 310	20 810	22 410	24 180	26 060	28 100	30 380	32 770	35 400	38 330	41 380	44 700	48 370	52 390
10	do 27 let	20 010	21 550	23 200	25 060	26 980	29 080	31 490	33 960	36 690	39 710	42 880	46 350	50 150	54 300
11	do 32 let	20 680	22 290	24 010	25 950	27 930	30 130	32 630	35 190	38 020	41 110	44 430	48 010	51 990	56 270
12	nad 32 let	21 410	23 090	24 830	26 870	28 930	31 200	33 810	36 450	39 410	42 630	46 040	49 780	53 880	58 320

Ekonomická nejistota ve veřejném sektoru

Platový stupeň	Praxe	Platová třída															
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1	do 1 roku	11 030	11 850	12 710	13 650	14 660	15 770	16 980	18 300	19 730	21 260	22 980	24 770	26 730	28 880	31 210	33 750
2	do 2 let	11 370	12 230	13 130	14 120	15 200	16 330	17 560	18 950	20 400	22 010	23 780	25 630	27 690	29 900	32 330	34 960
3	do 4 let	11 740	12 650	13 570	14 590	15 700	16 890	18 180	19 610	21 130	22 800	24 660	26 560	28 680	30 990	33 500	36 210
4	do 6 let	12 120	13 050	14 040	15 080	16 250	17 480	18 810	20 300	21 870	23 610	25 510	27 480	29 690	32 090	34 710	37 520
5	do 9 let	12 550	13 500	14 510	15 600	16 800	18 080	19 470	21 010	22 640	24 440	26 410	28 480	30 760	33 240	35 960	38 870
6	do 12 let	12 980	13 950	14 990	16 120	17 380	18 690	20 150	21 770	23 430	25 290	27 360	29 500	31 860	34 420	37 250	40 270
7	do 15 let	13 400	14 440	15 510	16 690	17 970	19 350	20 840	22 520	24 290	26 200	28 340	30 560	33 000	35 680	38 600	41 730
8	do 19 let	13 850	14 920	16 050	17 250	18 600	20 020	21 560	23 310	25 140	27 120	29 340	31 670	34 190	36 960	40 020	43 250
9	do 23 let	14 310	15 420	16 600	17 850	19 250	20 720	22 330	24 130	26 020	28 100	30 380	32 790	35 420	38 320	41 470	44 820
10	do 27 let	14 830	15 970	17 170	18 470	19 930	21 450	23 090	25 000	26 960	29 090	31 470	33 980	36 710	39 700	42 990	46 430
11	do 32 let	15 310	16 490	17 770	19 110	20 640	22 210	23 940	25 910	27 920	30 150	32 610	35 200	38 030	41 150	44 540	48 160
12	nad 32 let	15 850	17 070	18 390	19 770	21 370	22 990	24 780	26 830	28 920	31 240	33 790	36 470	39 420	42 640	46 150	49 920

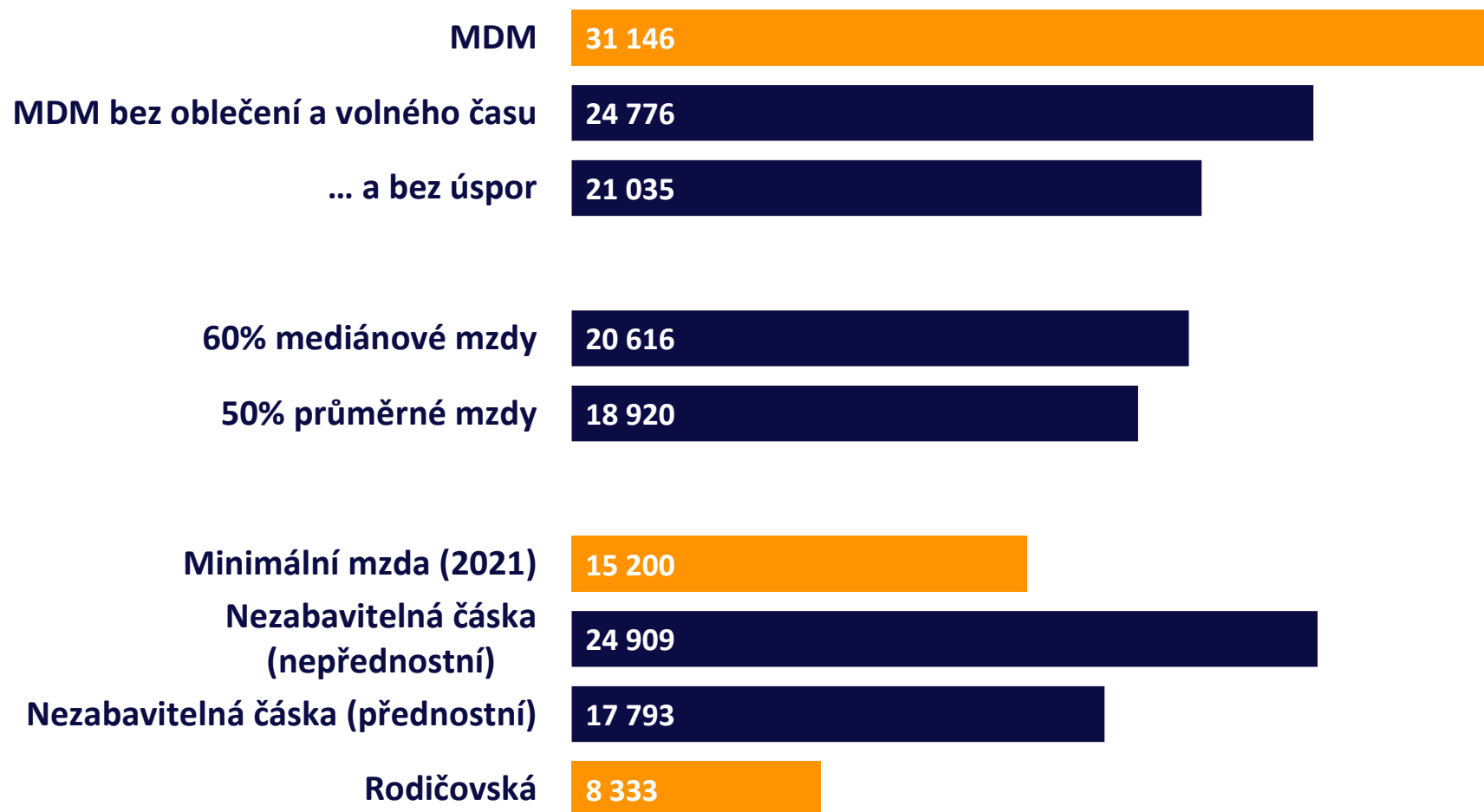
Příjmy nedosahující MDM

Průměrná mzda v roce 2021: 37 839 Kč
Medián ve 4. čtvrtletí 2021: 34 360 Kč

Příjmy nedosahující MDM

Průměrná mzda v roce 2021: 37 839 Kč
Medián ve 4. čtvrtletí 2021: 34 360 Kč

Nezabavitelná částka pro domácnost
s 1 dítětem se mzdou na úrovni MDM.

Rodičovská při čerpání po 3 roky.

Koho se v Česku týkají příliš nízké mzdy?

- **41 %** úvazků nedosahuje MDM, v Praze o něco více než mimo Prahu
- **Polovina žen** v soukromém sektoru nemá důstojnou mzdu.
- **Čtvrtina mladých** (do 30 let)
- Lidé v insolventci nebo s přednostní exekucí mají jen **57 %** minimální důstojné mzdy (66 % nutných nákladů)
- Při 3 letém čerpání rodičovská byla v roce 2021 na **27 %** minimální důstojné mzdy (31 % nutných nákladů)

Proč tlačit důstojné odměňování? Aby se lidem v Česku žilo dobře.

Inflace
Energetická krize
Uprchlíká krize
Reálný pokles mezd a platů
Růst ohrožení chudobou

ROADMAP

k minimální důstojné mzdě

Důstojné odměňování na pozicích vytvářených státem

Zakotvení důstojného ohodnocení při veřejných zakázkách, v rámci opatření zelené transformace a v dalších dotačních programech a grantech

- *sociálně odpovědné veřejné zadávání*
- *programy zaměřených ekologickou transformaci a na strukturálně znevýhodněné regiony a skupiny*

Nastavení důstojných platových podmínek ve veřejné sféře

- *stanovování tabulkových platů (zejména zaměstnanci a zaměstnankyně s delší praxí)*
- *regionální a institucionální nerovnosti*

Legislativní a regulační nástroje

Stanovování minimálních standardů odměňování (minimálních a zaručených mezd) a nezabavitelných částek s přihlédnutím k důstojnému minimu

- *Při stanovování minimálních standardů odměňování je nutné zohledňovat náklady, které je možné ze mzdy pokrýt.*
- *Lidé v exekuci a insolvenci jsou podstatně méně chráněni v době rapidní inflace.*

+ aktuální debata o minimální mzdě na úrovni EU

Adekvátní reakce na příchod uprchlíků z Ukrajiny zabraňující mzdovému dumping

- *Lidé v nouzi jsou často ochotni přijímat horší pracovní podmínky, pracovat za nižší mzdy nebo delší pracovní dobu.*
- *právní povědomí a zastoupení, odbory apod.*

Daňový systém zohledňující důstojný život

- *současný systém slev znevýhodňuje nízkopříjmové skupiny -> převedení slev do bonusů*
- *nižší zdanění částek pro základní potřeby -> progresivita danění*

Adekvátní náhrady mezd a nabídka veřejných služeb

Přibližování dávek nahrazujících mzdu důstojnému minimu

- *nepojistné dávky suplující příjem při péči o dítě (rodičovský příspěvek, odměna pěstouna, peněžitý příspěvek v mateřství u OSVČ)*
- *dávky suplující příjem při dočasném výpadku příjmu (nemocenská, podpora v nezaměstnanost)*
- *dávky ve stáří (invalidní a starobní důchod)*

Bezplatné či cenově regulované veřejné služby

- *Růst mezd odpovídající aktuálnímu růstu nákladů (bydlení, energie) není pro řadu zaměstnavatelů realistický.*
- *Zejména v oblastech zdravotnictví, dopravy nebo kultury / DPH na potraviny*

www.dustojnamzda.cz

Platforma pro minimální důstojnou mzdu

Kateřina Smejkalová

Lucie Trlifajová

Jan Bittner

